

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

*Жовтневий ритуал. — Одяг зі скрині. —
Вампір у Києві. — Фертик. —
Життя скінчилося.*

1

Жовтень. Із усіх осінніх місяців Анна Вольська любила його найбільше. Знала тих, кого ця пора занурювала в журбу й викликала безпричинний смуток. Серед них був Іван, її покійний — *підступно вбитий три місяці тому*, — чоловік.

Найкращому слідчому київської розшукової поліції не можна впадати в іпохондрію, нагадувала раз по раз Анна. Адже злочинці всіх мастей собі того не дозволяють, тож лише вичікують, поки на Івана накопить традиційна жовтнева млявість та слабкість. На що Вольський завжди відповідав: «Поки ти в мене є — лиходіям спокою не буде, хай би там у якому стані мене не застали», — і пригортав дружину до себе та легенько торкався губами її лоба, перед тим здмухнувши набік каштанове пасмо.

Якщо це бачила Христина — завмирала, грайливо затулялася долонею й так само грайливо визирала з-під неї, по-доброму й трохи заздрісно всміхаючись. Від усмішки

її кругле лице розтягувалося, нагадуючи свіжоспечений млинець. А Іван підігрував їй: повертав голову, підморгував, тулив указівний палець до вуст і сичав: «Тс-с-с-с...»

Та в іншому Вольський не грав, не кривив душею й визнавав правоту дружини. Анні він завдячував стрімким зростанням на службі та статусом одного з найкращих поліцейських слідчих, і поза сумнівом — найкращим серед молодих. Про неймовірні Іванові успіхи заговорили, коли йому пішов лише двадцять дев'ятий, за два роки до трагічної загибелі, свідком якої жінці судилося стати. А вона ж пішла під вінець не лише через кохання, хоча насправду вважала почуття головною причиною: Анна бачила в чоловікові перспективу, й у потрібний момент лише трошки підштовхнула, прискорила процес.

Табель про ранги, який склався не лише в поліції, а й загалом на казенній службі ще за царя Гороха, вимагав від молодих вдовольнятися малим, глибоко дихати носом. Поважати чини та звання, хай за ними й не стоять особливі заслуги. Та переважно писати й носити списані папери з кабінету в кабінет. Жодна ініціатива тут не віталася. Іванові ж від усього цього ставало тісно й задушно — та на противагу нічого висунути не міг. Гласні й негласні обмеження ганяли його замкненим колом.

І якось Анна зацікавилася злочином, над яким молодий слідчий сушив голову. Обоє розуміли: справу Вольському передали саме тому, що в ній дуже легко загрузнути. Вбивство й пограбування самотньої вдови, куренівської міщанки, видавалося до нудного буденним. А саму жертву за життя не помічали навіть найближчі сусіди. Та проте Анна підбила Івана вчинити службове порушення — принести додому всі документи щодо цієї справи.

Просиділа над ними всю ніч. Коли відіспалася, попросила Христю заварити такої міцної кави, як та навчилася, сіла в крісло з плетивом і до кінця дня сплела три мереживні серветки. І попросила чоловіка передати цей презент Цвіркунові.

Так поза очі називали в управлінні головного слідчого розшукової поліції Юлія Марковича Харитонов. Їх місяць тому познайомив Іван на Володимирській гірці, під час молебню з нагоди хрещення Русі. Побачивши цього високого худого добродія, Анна без пояснень зрозуміла природу прізвиська, яке, звісно, чула від чоловіка, але змогла собі пояснити, побачивши людину наживо. Вищий за будь-кого із середнім зростом, Харитонов під час розмови змушений був нахилитися, мовби ламаючись навпіл, чим дуже нагадував великого цвіркуна.

До серветок Вольський зробив Юлію Марковичу ще один подарунок: версію щодо вбивства на Подолі, у якому до нього вгрузали двоє старших та досвідченіших слідчих. Харитонов просто не зміг його перервати. Роздивлявся химерне, незвичне мереживо й слухав спершу машинально, для годиться, не вловлюючи суті. Та щойно до нього дійшло — стрепенувся, нечемно жбурнув серветки на зелений оксамит свого службового столу, обізвав Івана божевільним казкарем, навіть указав на двері. Але вже наступної миті зупинив, звелів повернутися, сісти й повторити наново. Неспішно, пояснюючи кожен висновок, обґрунтовуючи кожне слово.

Звісно, Іван Дем'янович Вольський ані тоді, ані потім не проговорився про Анну — адже керувався її міркуваннями, здогадами, версіями. По суті дружина, не встаючи з крісла й не випускаючи з рук плетива, якщо не повністю розкривала злочини замість чоловіка, то ретельно

аналізувала факти, припускала, робила висновки й давала напрямки подальшого слідства. Іванові та поліцейським агентам лишалося йти вказаними стежками, брати показані сліди — і завжди розкривати злочини, котрі вважалися найскладнішими.

Маленький — чи навпаки, *великий* — родинний секрет Вольських донедавна знала тільки Христя Попович. Далека чоловікова сільська родичка з-під Лохвиці служила в них: так Іван вволив слізне прохання двоюрідного брата. А той клопотався навіть не за рідну доньку — Христина доводилася йому племінницею. Її родина після пожежі опинилася в скруті, там було чотири доньки, тож прилаштувати в Києві бодай старшу означало суттєво допомогти.

Вольський таку можливість мав. Зробившись знаменитим завдяки гострому Анниному розумові, він також дістав і пристойну платню. Це давало можливість платити Христині стільки, аби та могла відсилати додому більшу частину грошей. Проте Анна від самого початку категорично не приймала слів *служниця* й *покоївка*. Називала Христю своєю помічницею. А віднедавна — ще й компаньйонкою.

Після Іванової загибелі Вольська в один момент залишилася без засобів до існування. Їй належала якась невеличка пенсія. Також могла давати уроки німецької та французької в жіночій гімназії або приватно. Проте рівень життя все одно критично падав. Платити Христині як раніше вона вже не могла. Навіть не так: Анна *взагалі* не мала змоги платити помічниці, бо Вольські не робили заощаджень. Тож гроші, які лишилися, станули б іще до Покрови. Згорьована, розгублена Анна не знайшла нічого кращого, ніж піти на аудієнцію до Харитонова й розкрити

їхню з чоловіком таємницю, наївно запропонувавши поліції свої послуги в розкритті складних злочинів.

Не те щоб Цвіркун їй не повірив. Навпаки, під тиском доказів визнав і правоту Вольської, і її таланти. Але саме правда й стала на заваді. Бо довелося б погодитися: голова однієї жінки двадцяти восьми років варта, без перебільшення, доброї половини всього штату слідчих київської розшукової поліції. До всього, завважив тоді Харитонов, родина Вольських потрапила *на олівець* Охоронного відділення. Не київського — столичного, Санкт-Петербурзького.

Справді, Іван у колі близьких друзів дозволяв собі висловлювати думки, котрі за великого бажання можна було б назвати українофільськими. Хоча насправді цим красивим модним словом, мов фіговим листочком, прикривалося свідоме *мазепинство* — зрадницькі, сепаратистські погляди, неприпустимі для чиновника государевої служби. Тим паче не можна поліцейському слідчому навідуватися на Безаківську¹, до книгарні «Київської старовини»². Її — так Анні сказали прямо, — не доходять руки закрити, хоч приводів маса: щодня там товчеться політично неблагонадійний елемент.

Вольська була надто мудра, аби тоді швиденько згорнути небажану для себе розмову й повернутися додому ні з чим. Рук не склала, чоловікового вбивцю знайшла

¹ Вулиця Безаківська — тепер вулиця Симона Петлюри в Києві. — Тут і далі примітки автора.

² Книгарня української книги в Києві. Створена з ініціативи засновників та видавців історико-етнографічного та літературного часопису «Київська старовина», який виходив двома мовами — українською та російською. Попри неполітичний зміст, вважався українофільським, тож відчував на собі особливий цензурний тиск.

самотужки. Точніше, з допомогою випадкових людей, котрих спершу не приймала й не сприймала і які незабаром зробилися ледь не найкращими друзями. Та історія трапилася спекотного київського липня, два з гаком місяці тому, а здавалося — пів життя минуло. Хоча насправді у свої двадцять вісім Анна Вольська відтоді лише почала нове життя, хай досі не була готова усвідомити це.

Тож нинішній жовтень був першим за п'ять минулих літ без Івана. І першим, коли Анні вже не треба було пояснювати чоловікові своє ставлення до другого місяця осені. А вона завжди робила це з охотою й задоволенням. До віршування хисту не мала, як до хатнього господарства й куховарства. Через те вважала свій погляд на багряню пору чимось на кшталт вірша в прозі.

Звучало це так:

— Жовтень, Іване світ Дем'яновичу, — найчесніший. От вересень який? Брехливий, оманливий. Спершу дощить, аж тут раз — бабине літо, надія на повернення тепла. Так, мене часом утомлює київська літня спека. Але ж і вона чесна. Нічого, крім пекучого сонця й вуличного пилу не обіцяє, нічим іншим не придурюється, лишається собою. Вересень морочить голову, ну чисто як твій підозрюваний на допиті. Чи візьми листопад: холодний, брудний, непривітний. Як захоче — теж прикинеться. Тільки вже не літом, а зимою. Жовтень — чесний, Іванку. Він тихий, стриманий, не теплий, не холодний. І дуже-дуже вродливий, гарно вбраний. Ще й дає час та натхнення зупинитися й подумати, хто як прожив цей рік. Озиратися є куди. Дивитися вперед і будувати далекі плани — марно.

Стоячи на ганку сьогодні, першого жовтня тисяча дев'ятсот другого року, Анна Вольська проговорила це

подумки, кутаючись у вишиту вигадливими візерунками шаль і дивлячись на сад, котрий повільно й упевнено робився золото-багряним. Яблунове листя тихо падало на дах улюбленої альтанки, де Анна любила гойдатися в кріслі, пити чай із варенням, іноді, під настрій, присмачуючи маленьким келишком Христиної наливки. А ще — плести, займаючи руки й звільняючи голову для роздумів над черговою непростю задачкою.

Івана нема — але потреба розкривати злочини нікуди не поділася. Не сказати, що Анну це аж так тішило. Адже детективні практики вже кілька разів ледь не коштували життя їй, Христині й ще кільком віднедавна не чужим особам. Поки вона мудрувала в кріслі з плетивом, а чоловік носив у дзьобі потрібні відомості, ризику не відчувала. Навпаки, чулася захищеною й сприймала свої вправи як гру, забавку, не інакше. Але варто було відкласти спиці, відкинути картатий плед, устати й вийти на пошуки самотужки — одразу відчула на власній шкурі, як воно, пхати носа в чужі страшні таємниці.

Та Вольська визнавала: сама собі нагадує капризну дитину, котра вже не раз обпікала руку — і все одно вперто лізе у вогонь. Бо він теплий і горить красиво, грає барвами, лоскоче нерви, дійсно небезпечний. Або того метелика, якого тягне до гарячого нищівного полум'я.

Є щось привабливе в небезпеках.

Віддавши нарешті жовтню належний ритуал, Анна провела долонею по обличчю, мовби стираючи мрійливий сентиментальний шар. Скинула шаль, повісила на зігнуту лівицю. Кинула на сад уже зовсім інший, прагматичний хазяйський погляд — Христі тут є шматок роботи.

І повернулася до будинку.

Час прояснити з Христиною ще одну невеличку справу.

Дівчину застала в передпокої.

Побачивши свою *бариню*, Христя чомусь зашарілася, збентежилася, позадкувала й відвела очі. Щось подібне Анна помічала з початком її київського життя. На той час за свої двадцять п'ять років Христина виїздила з рідного села лише до Лохвиці на ярмарок. Й один раз була в Полтаві, якої майже не пам'ятає й не може описати вражень. Крім хіба визнання, що то *гóрод більший, ніж ото Льохвиця*. Тож попервах дівчина страх як боялася загубитися в Києві. З їхнього двору виходила не далі сусідньої вулиці. Лише десь за місяць взялася освоювати спершу Татарку, на якій мешкала, а потім уже почала здійснювати походи далі в місто.

Та чомусь саме сьогодні Анна вловила в погляді й рухах Христини ту саму призабуту невпевненість у собі й боязнь прочуханки. Хоч Вольська була навіть більше ніж упевнена: нема приводу сварити помічницю. Коли вже на те пішло, Христя й сама могла висварити, вибатькувати й проклясти так, що винуватець тікатиме далеко й довго, аж пір'я летітиме.

Звісно, Анна ніколи не була й не могла бути об'єктом таких прокльонів. Навпаки, Христина Попович обожнювала Вольських найперше як благодійників, котрі в потрібний момент зглянулися й простягнули руку. З часом до вдячності додалася відданість, якій можна було позаздрити і яка водночас розчулювала. Потім лишалася тільки відданість — Анна одного разу дала зрозуміти, що дівчина не повинна цілувати їм руки й раболіпствувати. А по Івановій загибелі Христя спрямувала на Вольську подвійну хвилю любові й поваги. Відтоді ж як дівчині відкрили сімейну таємницю,

вона ловила й слухала ледь не кожне Аннине слово. Часом це дратувало. Та загалом приймалося, коли помічниця отримувала доручення й мусила точно виконувати їх, слідуючи інструкціям і не порушуючи жодного пункту.

— Ой, — бовкнула Христя. — Драстуйте, Ярівно...

— Бачилися зранку, — нагадала Анна, чим змусила дівчину почервоніти ще більше.

Звертання *бариня* чи *хазяйка* в домі Вольських категорично відмітали, чим попервах неабияк спантеличували нову мешканку будинку на Татарці. Шукаючи прийнятний варіант, зупинилися на по батькові — поширеній формі звертання на селах. Проте Христя давала собі раду з Дем'яновичем і губилася на Ярославівні. Чомусь вимовляючи по батькові Анни, дівчина постійно загиналася й ламала язика. Зрештою сама знайшла вихід: скоротила до куценької, але цілком зручної Ярівни. І також могла величати Анну королівною — якось дізналася, що батько назвав її на честь доньки старокиївського князя Ярослава. Тієї самої, французької королеви.

— Так той... ще раз із гарною людиною, — помимрила Христя.

— Скільки живемо під одним дахом, жодного разу ти отак не віталася двічі за ранок, — нагадала Вольська сухо. — Погодься, незвична поведінка.

— А що я поганого зробила? — дівчина трохи оговталася й зайняла оборону.

— Нічого. Літати десь у хмарах не гріх. Надто для юної особи. І тим більше — в неділю.

— Ох, королівно, знайшли десь юну особу. — Оборона зруйнувалася, не закріпившись. — Ви мене, їй-богу, в краску вганяєте...

— Четвертий раз за тиждень, — нагадала Анна.

— Що — четвертий раз?

Вольська зітхнула, кивнула на прочинені двері в залу.

— Зайдімо. Сядьмо, поговоримо трошки, — знову вловила в очах дівчини не стільки страх, скільки тривогу, швидко заспокоїла. — Ненадовго. Зараз прийде пан Коваленко.

Згадка про Гліба повернула Христині її звичний стан.

— Зачастив він сюди, — не стрималася.

— Хіба це тебе обходить? — Анна запитально підняла праву брову. — Відколи, дозволь поцікавитись?

Христя мовчки засопіла, замість відповіді покірно пройшла до зали. Вона вважалася обідньою, та після Іванової загибелі в домі гостей не приймали — нагоди не було. Анна показала дівчині на канапу, обкладену гаптованими подушками-думками. Сама взяла рипучий віденський стілець, поставила навпроти, кинула шаль на гнуту спинку. Сіла, склала руки на колінах, почала спокійно:

— У цьому домі тебе ніколи не утискували й не принижували. Це не запитання, це факт.

— Та Боже збав! — Христина сплеснула руками.

— До тебе ставляться, як до рівної й рідної. Що, власне, так і є. — Вольська вела далі незворушно, наче викладала урок школярам. — Тобі довірено чимало такого, до чого б інших близько не підпустили. Отже, довіри хочеться навізаєм.

— А що я...

— Зараз, — Анна не дала договорити, зупинила піднесеною рукою. — Ти чи забула, чи раптом вирішила не зважати, з ким мешкаєш під одним дахом. Аби ти ще вміла приховувати таємниці, було б значно цікавіше. Я ж люблю розумові задачки. Але, Христю, простіше було б усе мені розказати, ніж із понеділка ховати очі й кострубато робити вигляд, наче нічого не сталося.

Щоки Христини буряковіли.

— Інша б на моєму місці вирішила: прислуга краде. Тільки ти — не прислуга. А я — на своєму місці, — вела далі Вольська. — Настільки на своєму, що помітила надто різку зміну твоєї поведінки. Ти за собою не помічаєш, і це нормально. За собою мало хто помічає. Для злочинців таке неприпустимо. Ось маєш від мене чергове підтвердження: нічого лихого ти не задумала.

— Дякую їй на цьому, Ярівно...

— Коли так, лишається інше пояснення: ти вскочила в халепу.

— Я б вам одразу висповідалася, королівно! — видихнула Христя.

— Вірю, — кивнула Анна. — У всіх випадках, крім одного. Інтимного.

Кругле лице Христини вже палахкотіло так, що Вольська могла відчувати жар, просто наблизивши руку.

— Та як... Та ну... Та ви... Соромно вам говорити про дівчину таке, Ярівно! Гріх на вас! Ой, не гнівить Бога! Якого ще ен... ен... ентимного? — дівчина ледь вимовила це слово, хоч лайку, часом — чорну, видавала без жодних затримок, охоче й задоволено.

Тепер Анна дозволила собі усміхнутися.

— Тебе заскочило. Отже, ти знаєш, про *що*, — тут вона наголосила окремо, навіть піднесла голос, — мова. Ось що бачила я, Христю. Минулої неділі ти після церкви подалася на Євбаз¹. Повернулася звідти пізніше, ніж

¹ Єврейський базар, офіційно — Галицький, розташований на Галицькій площі в Києві (потім — площа Перемоги, знову перейменована 2023 року на Галицьку). Заснований 1858 року як місце, де могли здійснювати торговельні оборудки євреї. Як торговельний майданчик діяв до кінця 1950-х.

завжди. Я ні про що не питала, ти маєш повне право гуляти в неділю, де, з ким і скільки заманеться. Це раніше було обговорено. Просто чомусь дотепер ти ніколи ніде особливо й не прогулювалася. Хоча приятельок маєш і серед прислуги тут, на Татарці, і десь у місті. Мені говорити далі?

— Знаю вас, королівно, — буркнула Христина. — Ви ж почали. Мусите закінчити.

— Думала, ти вже готова розповісти все сама.

— Нема чим хвалитися, — у голосі дівчини ледь брязнула зухвалість, теж нові для неї нотки.

— Гаразд. Тоді я коротко. У неділю ти була на диво неговіркою. Спершу зникла й зачинилася в себе в кімнатці. Хоча раніше зсередини не зачинялася, нема від кого. Потім вийшла, подала обід. Відповідала на мої цілком невинні, звичайні запитання невпопад. Крутилася по господарству, раненько вклалася спати. Від понеділка доволі нав'язливо, навіть наполегливо цікавилася, чи не треба вийти в місто з якимось дорученням. У понеділок я пропустила це повз вуха, не надала значення. Та у вівторок усе повторилося — і я просто з цікавості послала тебе до модистки на Хрещатик із запискою. Повернулася ти знову пізніше, ніж зазвичай. Не аж так затрималася, проте раніше за тобою подібного не водилося. У середу все повторилося. Я знову придумала — відрядила тебе в «Семадені»¹ по тістечка, яких зовсім не хотіла.

¹ Найпопулярніша київська кондитерська кінця XIX — початку XX століття. Розміщувалася на розі Хрещатика та Інститутської вулиці. Серед інших, тут збиралися й обговорювали ділові оборудки київські біржові маклери через близькість приміщення Біржі.

— Мені віддали, — зітнула Христя. — Смачно... було.

— Але й у середу ти затрималася. Знову ненадовго. І знову не схоже на тебе. У п'ятницю ти ходила з дорученням до пана Коваленка й принесла відповідь. Тільки ж я не мала нагальної потреби нагадувати йому запискою про нашу нинішню домовленість. Ти вже традиційно затрималася. Пояснила: його довелося почекати в редакції. Він зараз прийде, можна перевірити...

— Отут моя правда! — Христина помітно зраділа. — Хай прийде й хай скаже!

— Чудово. Пан Коваленко підтвердить. А я отримаю додатковий непрямий доказ того, що ти вчишся хитрувати. Використала його затримку у своїх, поки незрозумілих мені інтересах. Ох, досить уже ходити околяса. Ти з кимось зустрічаєшся, Христю. І це не ділова, а особиста зустріч. Минулої неділі на Євбазі ти з кимось познайомилася. Почервоніла від слова *інтимне* — значить, це мужчина. Доказ тому — на тобі. Вуаля! Бітте!

Вольська з переможним виглядом зробила обома руками плавний жест. Так роблять, коли щось комусь пропонують або демонструють. Христя збентежено оглянула себе, потім — обмацала, здивовано глипнула на Анну.

— Скриня у твоїй кімнаті, — сказала та. — Її привіз твій тато ще весною. Це — весільна скриня, ваш Лохвицький край такими знаний. Скриня перейшла тобі від матері, як належить, — ти ж старша донька в родині. Доставили сюди цей скарб, бо ти ж тепер живеш у Києві. Де дівчині шукати нареченого, окрім місця проживання? З батьківською логікою згодна. А ти ще показувала нам з Іваном, що всередині. Хвалилася. І нема тут нічого поганого. У тому, що ти сьогодні вдягнула на себе святкову

керсетку¹, плахту² й сорочку зі скрині, так само нема нічого грішного. Просто нарешті знайшлася відповідь на маленьку загадку твоїх дивних затримок.

— Розважаєтеся ви, королівно, — Христя відверто докрикнула Анні, чого за дівчиною дотепер не водилося. — Нудно вам без отих поганих лиходійських історій. На мені вправляється, наче я вам тваринка з цирку.

На мить Вольській справді стало соромно. Уявила себе на Христиному місці й зрозуміла: дівчина затиснута в куток. Але тут справа настільки особиста, що вона готова відкинути політеси й захищати власний простір. Та зупинитися вже не могла, мусила поставити крапку.

— Я не знаю, чи гріх це — коли дівка ще не молодиця, а вже вбирає одяг із посагу, аби вийти на прогулянку. Зате знаю: іншого гарного одягу ти не маєш. У лахмітті не ходиш, є одіж на повсякдень і до церкви чи якого свята. Тільки ж на побачення, ще й у неділю, київська дівчина мусить вдягнутися по-особливому.

Христина сахнулася, вперлася спиною до стіни. Очі блиснули, щоки запашіли. Вона голосно й важко задихалася, й Анна не на жарт налякалася: чого доброго, помічниця знепритомніє. Проте Христя дала собі раду, отямилася, вже розтулила рота для відповіді. Аж тут із вулиці

¹ Керсетка (корсетка) — вид традиційного українського жіночого верхнього одягу з кольорової тканини, без рукавів, пошита в талію. Характерна для центральних та східних районів України.

² Плахта — незшита поясна частина жіночого українського національного вбрання в східній, південній, центральній Україні. З часом цей вид одягу замінили спідниці. Виготовлялася з полотниць барвистої картатої вовняної тканини.

загрюкали в зачинену хвіртку, і жінки почули бадьорий голос Гліба Коваленка:

— Хто-хто в рукавичці живе!

Сам того не знаючи, він нагодився дуже вчасно для обох. Анні допоміг вийти з розмови, яку сама завела й уже була не рада. Христині — скористатися нагодою, крутнутися на підборах і чкурнути. З ганку пурхнула пташкою, рвучко прочинила хвіртку й ледь не збила гостя з ніг. Той провів дівчину здивованим поглядом, знизав плечима, гукнув через двір:

— І що тут було? Скільки спостерігаю — ніколи такою її не бачив.

— Я теж, — озвалася Вольська з ганку. — Вперше бачу її закоханою по вуха.

3

Гість галантно зняв кепі, торкнувся губами руки, потім — щоки господині.

Цими днями зміни відбулися не лише в Христиному житті. Домовленість між Анною Вольською та Глібом Коваленком перейти на «ти» збоку, для когось невтаємниченого чи взагалі стороннього, не здавалася чимось особливим. Тим часом самі вони сприйняли її як великий тектонічний злам у стосунках. Точніше, про стосунки, які зазвичай зароджуються між чоловіком і жінкою, говорити дуже-дуже рано. Анна навіть не уявляла, що хтось колись замінить їй Івана повною мірою. Йшлося про дещо інше, не менш важливе.

Між ними зникли напруга, недовіра й ворожнеча.

Визнаючи це, Вольська також погоджувалася: з Коваленкового боку нічого подібного ніколи не проявлялося. Її напружувала його часом нав'язлива присутність, вона

не завжди була готова довіритися йому. А після його відчайдушної спроби місячної давнини освідчитися в коханні, ще й у дуже п'яному стані, взагалі надавала йому ляпасів, після чого не могла бачити й не хотіла чути про нього. Але спільно пережиті одеські пригоди, коли Гліб ризикував життям, витягаючи Анну з убивчих лап маніяка Лялькаря¹, спершу примирили обох. А на хвилі примирення — тісніше подружили.

Христина ж уклала з Коваленком вимушене перемир'я. Вона неприховано недолюблювала спритного газетяра, вважаючи Гліба надто настирним і взагалі не вартим уваги її королівни. Причиною була не лише сцена п'яного освідчення й відповідного покарання, свідком якої вона стала. Зневага Христі Попович не мала раціонального пояснення. Широка в кістках, грудаста уродженка Полтавщини любила мужчин високих, бажано — огрядних, із черевцем як ознакою гарного апетиту. Саме це Христина вважала чоловічою чеснотою. Коваленка ж із першого погляду охрестила чахликом, бо Гліба природа наділила худорлявою статурою. На ньому, мов на вішаку, висів будь-який одяг — як ось зараз модне, каштанового кольору картате осіннє пальто. Кошавих Христя за зрозумілою логікою вважала слабенькими.

Аби ж тільки вона! Вольська за час знайомства встигла почути історію Глібового життя. Він мешкав з батьками неподалік Кадетського гаю² й осиротів у вісім років. Тоді ж

¹ Див. роман А. Кокотюхи «Зламани іграшки».

² Кадетський гай (назва датується 1857 роком) — історична місцевість між Шулявкою, Солом'янкою і Чоколівкою. Після переходу цих земель у 1847 році з власності Софійського монастиря в казенне володіння та початку побудови Володимирського кадетського корпусу гай оновили й розширили.

лишився без даху над головою: батьки померли від холери під час епідемії, тож дім міська влада наказала спалити разом з іншими, у яких жили хворі. Виховувала сироту бездітна тітка, матрина сестра, яка жила на Саперній слобідці. Хлопець часто хворів, і жалісні родичі боялися, аби дитина не пішла вслід за батьками. Тож із Гліба заледве не здмухували пилінки, через що в гімназії безжальні хлопчачки дражнили його мазуном. Він довго терпів та мляво відбивався, аж поки не набридло. Підліток почав займатися гімнастикою, обливався крижаною водою, попри благаання не робити цього пірнав зимою в дніпровську ополонку, а в купальний сезон брав участь в аматорських запливах. До того ж опанував французьку боротьбу. Кількома перемогами нарешті змусив змінити ставлення до себе.

А згодом гарт знадобився в роботі кримінального репортера.

Так увійшов у життя родини Вольських.

Спершу Анну настирний газетяр дратував не менше, ніж Івана. Хоча обоє визнали: саме їй вони завдячують такому пильному й частому інтересу з боку преси. Успіхи слідчого Вольського в розкритті найтяжчих злочинів притягували репортерів, мов мед — мух. Коваленко зробився його добровільним літописцем, навіть думав писати книжку на зразок тих, які в Петербурзі розповідають про пригоди пана Путіліна¹, й навіть почав утілювати задум, друкуючи по нарису щомісяця в «Київських губернських відомостях»².

¹ Путілін, Іван Дмитрович (1830—1893) — перший начальник розшукової поліції Санкт-Петербурга.

² Офіційна урядова газета, що видавалася в 1838—1917 роках у Києві. Виходила російською мовою. Починалася як тижневик. З 1866 року виходила тричі на тиждень — у вівторок, четвер і суботу.

Після Іванової загибелі Анна потребувала підтримки, тож прийняла Глібову допомогу спершу вимушено, потім — вдячно. Бо хай там як, але досвідчений тридцятирічний репортер зі знайомствами в злочинному світі та акторськими здібностями до різних перевтілень допоміг викрити вбивць її чоловіка¹.

Відтоді вони встигли не раз посваритися й помиритися. З часом зрозуміли: щось їх незримо пов'язує, не дає розійтися просто так. Уперше про це напівжартома заговорив Гліб, запросивши Анну до ресторану при «Континенталю» на Миколаївській². Пляшка бессарабського вина, з якої дама відпила заледве пів келиха, розв'язала Коваленкові язика. Дивно, але Вольська погодилася з ним. Тож під кінець вечері, коли принесли морозиво на десерт, вони вже говорили серйозно. Домовилися пустити справу на самоплив. Що їх пов'язує — рано чи пізно неодмінно проявиться й стане зрозумілим. А тим часом наслідком подібних одкровенень має стати й зміна статусу: знаючи одне про одного аж надто багато, вони просто зобов'язані випити на брудершафт.

Усе вийшло дуже пристойно й підкреслено символічно. Дзенькнули келихи, переплелися руки, допилося вино, губи ковзнули об губи так цнотливо — діти щедріше цілюються...

— Чому ти вирішила, що наша мила Христя закохалася? — поцікавився Коваленко, проходячи до зали. — Або, пардон, спитаю інакше: чому тебе це так бентежить? Молода дівчина, має право.

¹ Див. роман А. Кокотюхи «Життя на карту».

² Фешенебельний чотириповерховий готель «Континенталь» на вулиці Миколаївській, тепер — Городецького. В описаний час вважався одним із найкращих у Києві.

— Тому й бентежить. Їй двадцять п'ять, і досі наша, як ти кажеш, мила Христя своїм правом закохатися не скористалася. Адже, як ти правильно підмітив, дівчина справді мила.

— І де тут підступ?

— Погодсься, вона не дурна.

— Хіба я колись стверджував протилежне?

— Коли треба, Христина може бути метикованою, спритною, хитрою. Інакше б я не покладалася на неї цілковито й не називала помічницею.

— Згоден. Ти читаєш людей, Анно Ярославівно.

— Тому й боюся за неї, Глібе Андріяновичу. У справах, до яких її залучаємо ми, Христя досить досвідчена. Проте в ділах амурних — дитя мале й наївне. Ти вродився кощавим. А молодшу за мене дівчину називають тіткою. Чи взагалі — бабою. Їй дають років на п'ять, а то й сім більше. Вона дуже сумує. За будь-якої нагоди ворожить на парубка й уже цього не приховує від мене. Мені б так вірити в Бога, як Христині Попович — у те, що рано чи пізно знайде пару.

— А бач, знайшла. Судячи з твоїх дедуктивних висновків.

Вони далі бесідували стоячи. Анна зігнула руки в ліктях, переплела пальці, поворушила ними. Пройшлася перед Глібом, мов учителька перед класом. Заговорила, ретельно добираючи й зважуючи слова:

— Будь це в її селі — нехай. Я б не здивувалася й порадила. Але кого така, як Христя, проста й, відверто кажучи, некрасива дівчина, може отак із першого погляду привабити в Києві?

— Мужчини всякі бувають...

— О! — Вольська розплела пальці, тицьнула в бік Коваленка двома вказівними, мовби наставила два пістолетних дула. — Знову ти близький до істини!

— Істини?

— Мужчини бувають усякими, — повторила Анна. — Серед іншого — недобрими, з лихими намірами. Христя старанно приховує зустрічі з ним, і нехай, має право на свої таємниці. Але ж невідомий нам кавалер міг її про це попросити. Він напустив на себе таємничий, загадковий ореол, чим привабив нашу милу й наївну в подібних справах Христину до тієї міри, що вона вдягнула для нього речі з весільної скрині. Дуже хоче подобатися. І саме цей штрих насторожує ще більше. Ох, Глібе Андріяновичу, чує моє серце: морочить хтось моїй помічниці голову.

— Навіщо? Який із того зиск? Просто погратися з наївною селючкою? Отримати, як то кажуть, своє — й кинути? Вибач за вульгарність, але ж із Христини взяти нічого. Окрім... ну... сама розумієш...

— Невинності, — Вольська вимовила це спокійно. — Згодна з тобою. І це насправду найгірше, що може статися з дівчиною. Адже навряд можна обікрати її чи використати якимось інакше, хитріше. — Вона клацнула пальцями. — Добре. Додому Христина все одно повернеться. І не відкрутиться від розмови начистоту. До того ж, — Анна враз хитро посміхнулася, підморгнула, — ти станеш мені в пригоді ще й тут. Візьму гріх на душу, налякаю.

— Мною? — Коваленко ткнув себе пальцем у груди.

— Писаниною твоєю. Скажу: е, Христю, така небезпека, що твій кавалер може виявитися отим самим вампіром, про якого пише Гліб Андріянович. Тебе вона не надто шанує, але публікації твої сприймає серйозно. Печінку мені проїла твоїми вампірами. От нащо ти все це вигадуєш? Гонорар за сенсацію більший?

